

CZU 343.623:342.7-053.2

DOI 10.5281/zenodo.17423802

MĂSURI ȘI STRATEGII DE PREVENIRE A ABANDONULUI FAMILIAL ȘI A INSTITUȚIONALIZĂRII COPIILOR

Ion ROTARU ¹
Vasile BUZDUGAN ²

În ciuda existenței unor acte normative și reglementări legislative care vizează protecția copilului și prevenirea abandonului, realitatea cotidiană ne arată că aceste norme nu sunt întotdeauna suficiente sau eficiente în practică. Deși cadrul legislativ este bine definit, în multe cazuri, familiile și copiii continuă să se confrunte cu situații de risc, iar abandonul rămâne o problemă persistentă. O cercetare aprofundată ar putea pune în evidență lacunele existente la implementarea acestor reglementări și cum pot fi îmbunătățite intervențiile instituțiilor abilitate. Identificarea acestor aspecte va permite dezvoltarea unor politici publice mai eficiente, care nu doar că vor sprijini familiile aflate în dificultate, dar și vor reduce semnificativ riscurile de abandon și vor asigura protecția drepturilor copiilor la fiecare etapă a vieții lor.

Cuvinte-cheie: prevenire, abandon, familie, copii, comportament.

MEASURES AND STRATEGIES FOR PREVENTING FAMILY ABANDONMENT AND THE INSTITUTIONALIZATION OF CHILDREN

Ion ROTARU ¹
Vasile BUZDUGAN ²

Despite the existence of normative acts and legislative regulations aimed at child protection and abandonment prevention, everyday reality shows that these norms are not always sufficient or effective in practice. Although the legislative framework is well defined, in many cases families and children continue to face risk situations, and abandonment remains a persistent problem. In-depth research could highlight existing gaps in the implementation of these regulations and how the interventions of responsible institutions can be improved. Identifying these aspects will allow the development of more effective public policies that will not only support families in difficulty but will also significantly reduce the risks of abandonment and ensure the protection of children's rights at every stage of their lives.

Keywords: prevention, abandonment, family, children, behavior.

INTRODUCERE

Instituționalizarea reprezintă un proces prin care un individ, în special un copil, este plasat într-un mediu de îngrijire diferit de cel familial, de obicei într-o instituție destinată persoanelor abandonate de familiile lor. Dincolo de scopurile funcționale ale acestui sistem, care includ protecția și îngrijirea celor vulne-

INTRODUCTION

Institutionalization is a process through which an individual, especially a child, is placed in a care environment different from the family setting, usually within an institution intended for persons abandoned by their families. Beyond the functional purposes of this system, which include the protection and care of vul-

¹ Doctorand, asistent universitar, Catedra „Drept penal și criminologie”, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; e-mail: rotaru_ion_93@mail.ru; ORCID ID: 0000-0002-2091-4905
PhD student, University Assistant, Criminal Law and Criminology Chair, The „Ștefan cel Mare” Academy of the MIA of the Republic of Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; e-mail: rotaru_ion_93@mail.ru; ORCID ID: 0000-0002-2091-4905

² Doctorand, asistent universitar, Catedra „Instruire militară și intervenții profesionale”; Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; e-mail: buzdugan093@gmail.com; ORCID ID: 0009-0006-7527-7073
PhD student, University Assistant, Chair of Military Training and Professional Interventions, The „Ștefan cel Mare” Academy of the MIA of the Republic of Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; email: buzdugan093@gmail.com; ORCID ID: 0009-0006-7527-7073



rabili, instituțiile de acest tip au o semnificație mai profundă, având o dimensiune socială, psihologică și morală considerabilă. Aceste instituții nu doar că separă un anumit grup de indivizi din restul societății, dar creează un spațiu în care sunt tratate nevoi speciale și sunt asigurate condiții de supraveghere constantă și asistență specializată.

Astfel, ele se transformă într-un loc în care persoanele vulnerabile, fie din cauza lipsei unei familii, fie din cauza unor condiții sociale sau economice deosebite, sunt plasate într-un regim de viață controlat, ce le poate oferi o anumită protecție, dar totodată le restricționează autonomia și conexiunile afective fundamentale. Cu toate acestea, deși rolul acestor instituții pare unul protectiv, ele pot avea efecte negative pe termen lung asupra dezvoltării fizice și emoționale a celor internați. Copiii și tinerii care trăiesc în astfel de instituții pot experimenta traume emoționale și psihologice legate de lipsa unui atașament stabil și sănătos, ceea ce le poate afecta dezvoltarea socială, afectivă și chiar intelectuală. În ciuda intențiilor de a proteja și sprijini, aceste instituții nu pot substitui mediul familial esențial pentru creșterea și formarea unei identități stabile și sănătoase. Prin urmare, deși instituționalizarea copiilor abandonati este considerată a fi o metodă de înlocuire a familiei, ea cunoaște efectele sale negative, fapt pentru care politica statului nu trebuie să pună accentul pe lupta instituționalizării calitative și corecte a copiilor, ci pe mecanismul ce vizează prevenirea situațiilor de abandon familial.

Scopul studiului. Scopul principal al prezentului articol științific este de a analiza multidimensional fenomenul abandonului familial și al instituționalizării copiilor, precum și identificarea măsurilor și strategiilor eficiente de prevenire a acestora. Studiul urmărește să evidențieze, într-o manieră complexă și integrată, atât aspectele teoretice, cât și cele practice care contribuie la reducerea riscului de separare a copilului de familie și la promovarea interesului superior al copilului la toate etapele intervenției sociale. În acest sens, cercetarea își propune să examineze mecanismele generale și speciale de prevenire aplicabile în contextul abandonului și instituționalizării, punând accent pe politicile sociale, intervențiile multidisciplinare și cadrul normativ relevant.

nerable individuals, such institutions hold a deeper significance, encompassing considerable social, psychological, and moral dimensions.

These institutions not only separate a certain group of individuals from the rest of society but also create a space where special needs are addressed and constant supervision and specialized assistance are provided. Thus, they become places where vulnerable persons—whether due to the absence of a family or because of particular social or economic conditions—are placed in a controlled living environment that can offer some protection but simultaneously restricts their autonomy and fundamental emotional connections.

However, despite the seemingly protective role of these institutions, they can have long-term negative effects on the physical and emotional development of those placed within them. Children and youth living in such institutions may experience emotional and psychological trauma linked to the lack of a stable and healthy attachment, which can adversely affect their social, emotional, and even intellectual development. Although these institutions aim to protect and support, they cannot substitute for the family environment essential for the growth and formation of a stable and healthy identity.

Therefore, although the institutionalization of abandoned children is considered a method of replacing the family for those who have been abandoned, it carries its own negative effects. For this reason, state policy should not focus primarily on promoting qualitative and correct institutionalization of children, but rather on mechanisms aimed at preventing situations of family abandonment.

Study objective. The primary aim of this scientific article is to provide a multidimensional analysis of the phenomenon of family abandonment and the institutionalization of children, as well as to identify effective measures and strategies to prevent these phenomena. The study seeks to highlight, in a complex and integrated manner, both theoretical and practical aspects that contribute to reducing the risk of separating children from their fam-

Totodată, lucrarea explorează rolul esențial al asistentului social ca actor principal în vederea identificării timpurii a riscurilor, consilierii familiilor vulnerabile și aplicării intervențiilor menite să mențină copilul în mediul familial. De asemenea, articolul investighează contribuția determinantă a familiei la modelarea comportamentului copilului, subliniind rolul acesteia în prevenirea conduitei delincvente, prin asigurarea unui climat afectiv stabil, a supravegherii parentale adecvate și a sprijinului educațional.

METODOLOGIE

Fundamentul metodologic al prezentei lucrări se bazează pe utilizarea unui ansamblu diversificat de metode de cercetare, ceea ce a asigurat o înțelegere completă și aprofundată a acestei probleme sociale. Fiecare metodă a fost aleasă în funcție de scopul specific al analizei și de aspectele pe care le deține. Astfel, în cadrul procesului de elaborare au fost valorificate metode precum cea logică, sistemică, deductivă, gramaticală ș.a., fiecare dintre acestea aducând o contribuție semnificativă, completându-se reciproc pentru a construi un cadru de analiză coerent și detaliat. În calitate de suport metodologic folosit pentru cercetarea subiectului propus au servit lucrările teoreticienilor naționali și internaționali, precum și un set de acte normative.

DISCUȚII ȘI REZULTATE

Prevenirea generală și specială a abandonului și a instituționalizării copiilor

Prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor reprezintă o prioritate majoră pentru protecția drepturilor și bunăstării acestora, având în vedere efectele negative pe termen lung pe care le poate avea separarea de familie asupra dezvoltării lor fizice, emoționale și sociale. Implementarea unor strategii și măsuri eficiente de prevenire a acestor fenomene poate contribui la protejarea copiilor și la asigurarea unui mediu favorabil creșterii lor sănătoase și echilibrate [3, p.118]. Prevenirea se poate realiza pe mai multe nivele și prin intervenții diverse, atât la nivel individual și familial, cât și la nivel comunitar și instituțional.

Conform cercetărilor de specialitate și practicii acumulate de experții din domeniu,

ilies and to promoting the best interests of the child at all stages of social intervention.

In this regard, the research aims to examine general and specific preventive mechanisms applicable in the context of abandonment and institutionalization, emphasizing social policies, multidisciplinary interventions, and the relevant legal framework. Additionally, the paper explores the essential role of the social worker as a key actor in the early identification of risks, counseling vulnerable families, and implementing interventions intended to maintain the child within the family environment. The article also investigates the decisive contribution of the family in shaping child behavior, underlining its role in preventing delinquent conduct by ensuring a stable emotional climate, appropriate parental supervision, and educational support.

METHODOLOGY

The methodological foundation of this study is based on the use of a diversified set of research methods, which ensured a comprehensive and in-depth understanding of this social issue. Each method was selected according to the specific purpose of the analysis and the particular aspects under consideration. Thus, throughout the development process, methods such as logical, systemic, deductive, grammatical, among others, were employed, each making a significant contribution and complementing one another to construct a coherent and detailed analytical framework.

As methodological support for the investigation of the proposed subject, the works of national and international theorists were utilized, along with a set of normative acts.

DISCUSSIONS AND RESULTS

General and specific prevention of child abandonment and institutionalization

The prevention of child abandonment and institutionalization represents a major priority for the protection of children's rights and well-being, given the long-term negative effects that separation from the family can have on their physical, emotional, and social



riscul de abandon al copiilor este considerabil mai ridicat în cazul indivizilor proveniți din medii sociale defavorizate. Printre aceștia se numără, cu precădere, persoanele care au trecut prin experiența separării parentale, copiii instituționalizați, familiile sau indivizii cu un istoric repetat de abandon, mamele care își cresc singure copiii, persoanele afectate de violență domestică, exploatare sau trafic de persoane, minorele însărcinate, dar și femeile aflate în procese de divorț ori cele care nu mai mențin nicio relație cu tatăl biologic al copilului.

Prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor reprezintă o prioritate majoră pentru protecția drepturilor și bunăstării acestora, având în vedere efectele negative pe termen lung pe care le poate avea separarea de familie asupra dezvoltării lor fizice, emoționale și sociale. Implementarea unor strategii și măsuri eficiente de prevenire a acestor fenomene poate contribui la protejarea copiilor și la asigurarea unui mediu favorabil creșterii lor sănătoase și echilibrate. Prevenirea se poate realiza pe mai multe nivele și prin intervenții diverse, la nivel atât individual și familial, cât și la cel comunitar și instituțional.

La prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor, este esențial ca intervențiile să fie implementate în etape cheie ale dezvoltării copilului și în momentele critice ale vieții sale. Aceasta presupune intervenția în mai multe etape, fiecare cu scopul de a preveni apariția unor situații care ar putea duce la separarea copilului de familie. Cele trei etape majore în care este posibilă intervenția pentru evitarea abandonului sunt:

1. perioada de până la sarcină;
2. perioada sarcinii și nașterea;
3. primele luni după naștere [5].

Perioada de până la sarcină. Prevenirea abandonului începe chiar înainte ca sarcina să aibă loc, prin educația și informarea tinerelor persoane despre responsabilitățile parentale. În această etapă, se pot implementa măsuri de educație sexuală, contracepție și planificare familială. Aceasta include:

- educarea tinerelor cupluri – instruirea privind contracepția, sănătatea reproductivă și responsabilitățile de a deveni părinți;
- acces la servicii de sănătate – crearea unui sistem accesibil de servicii de sănă-

development. The implementation of effective strategies and measures to prevent these phenomena can contribute to protecting children and ensuring an environment conducive to their healthy and balanced growth [3, p.118]. Prevention can be carried out on multiple levels and through diverse interventions, both at the individual, familial, community, and institutional levels.

According to specialized research and the accumulated practice of experts in the field, the risk of child abandonment is significantly higher among individuals originating from disadvantaged social backgrounds. These include, in particular, persons who have experienced parental separation, institutionalized children, families or individuals with a repeated history of abandonment, single mothers, persons affected by domestic violence, exploitation or human trafficking, pregnant minors, as well as women undergoing divorce or those who no longer maintain any relationship with the biological father of the child.

Preventing child abandonment and institutionalization remains a key priority in safeguarding their rights and welfare, considering the long-term adverse effects that family separation may inflict on their physical, emotional, and social development. Effective prevention strategies and measures contribute to protecting children and ensuring a supportive environment for their healthy and balanced upbringing. Prevention can be implemented at various levels, with diverse interventions targeting individuals, families, communities, and institutions.

In preventing abandonment and institutionalization, it is essential that interventions be implemented at critical stages of the child's development and key life moments. This entails intervention at multiple phases, each aimed at preventing situations that might lead to the child's separation from the family. The three major phases for potential intervention to avoid abandonment are:

1. the pre-pregnancy period;
2. the pregnancy and birth period;
3. the first months after birth [5].

The pre-pregnancy period. Prevention

tate pentru educarea cuplurilor cu privire la consecințele neglijării planificării familiale;

- promovarea sănătății mintale – educația despre sănătatea mintală și importanța echilibrului psihologic în perioada preconcepției pentru a evita situațiile de risc psihologic care pot duce la abandonul copilului.

Astfel, perioada de până la sarcină reprezintă una dintre cele mai sensibile și, totodată, provocatoare perioade în care se poate interveni eficient în scopul prevenirii sarcinilor nedorite. Deși complexitatea intervenției în această fază este crescută, ea oferă, în același timp, oportunitatea obținerii celor mai eficiente rezultate, mai ales prin informare și consiliere timpurie. În acest context, este esențial ca medicii de familie să furnizeze informații adecvate și accesibile familiilor ori persoanelor aflate în situații de risc, referitoare la metodele de prevenție și planificare familială. Concomitent, este necesară implicarea activă a asistenților sociali și a specialiștilor în protecția copilului și sprijin familial, care trebuie să orienteze persoanele vulnerabile către Cabinetele de sănătate a reproducerii și către Centrele de sănătate prietenoase tinerilor, pentru a le facilita accesul la servicii de consiliere și mijloace moderne de protecție [9, p.95].

Perioada sarcinii și nașterea. În această etapă, sprijinul viitoarelor mame este esențial pentru prevenirea abandonului, mai ales în cazul mamelor vulnerabile sau aflate în dificultate. Intervențiile pot include:

- acces la servicii prenatale – asigurarea unui acces ușor și gratuit la servicii medicale prenatale de calitate, care să monitorizeze sănătatea mamei și a copilului, prevenind eventualele complicații care ar putea afecta dezvoltarea copilului;

- sprijin psihologic pentru mame – oferirea de consiliere și suport psihologic pentru femeile însărcinate care se confruntă cu stres, anxietate sau alte probleme emoționale ce le-ar putea influența capacitatea de a îngriji copilul după naștere;

- asistență socială pentru mamele vulnerabile – programe care sprijină mamele tinere, mamele singure sau mamele provenind din medii defavorizate, oferind soluții pentru integrarea socială și prevenirea izolației sociale.

Perioada sarcinii și nașterea constituie

of abandonment begins even before pregnancy occurs, through education and informing young individuals about parental responsibilities. At this stage, measures such as sexual education, contraception, and family planning can be implemented. This includes:

- Education of young couples – training on contraception, reproductive health, and the responsibilities of becoming parents;

- Access to health services – establishing an accessible health service system to educate couples about the consequences of neglecting family planning;

- Promotion of mental health – education about mental health and the importance of psychological balance during the preconception period to avoid psychological risk situations that may lead to child abandonment.

Thus, the pre-pregnancy period represents one of the most sensitive and simultaneously challenging phases in which effective intervention can be made to prevent unwanted pregnancies. Although the complexity of interventions in this phase is high, it also offers the opportunity to achieve the most effective results, especially through early information and counseling. In this context, it is essential for family doctors to provide appropriate and accessible information to families or individuals at risk regarding prevention methods and family planning. Concurrently, active involvement of social workers and specialists in child protection and family support is necessary, as they must direct vulnerable individuals to Reproductive Health Offices and Youth-Friendly Health Centers to facilitate their access to counseling services and modern protective methods [9, p.95].

Pregnancy and birth period. At this stage, support for expectant mothers is essential in preventing abandonment, especially for vulnerable or disadvantaged mothers. Interventions may include:

- Access to prenatal services – ensuring easy and free access to quality prenatal medical services that monitor the health of the mother and child, preventing potential complications that could affect the child's development;

- Psychological support for mothers – providing counseling and psychological support



intervalul critic în care pot fi întreprinse cele mai eficiente măsuri de prevenire a abandonului copilului. În această fază, persoanele expuse riscului de a recurge la abandon manifestă adesea incertitudine cu privire la decizia finală. Gravidele, aflate sub presiunea emoțională generată de apropierea nașterii, resimt adesea teamă și anxietate în raport cu responsabilitățile maternității. Odată ce sarcina devine vizibilă și nu mai poate fi ascunsă, viitoarele mame au o acută nevoie de sprijin emoțional, de validare și de consiliere, simțind imperios nevoia de a se confesa unei persoane de încredere și de a primi îndrumări clare privind opțiunile și resursele disponibile.

În timpul sarcinii, prevenirea abandonului este un proces esențial ce implică o responsabilitate majoră din partea unei echipe diverse de profesioniști. Această echipă include în mod special medici de familie, asistenți sociali, psihologi și specialiști în drepturile copilului sau în sprijinul familiilor aflate în dificultate. Fiecare dintre acești profesioniști joacă un rol vital în prevenirea abandonului prin oferirea de sprijin adecvat și intervenție timpurie, contribuind astfel la protejarea sănătății fizice și emoționale a mamei și copilului nenăscut [2, p.54].

Primele luni după naștere. Aceasta este o perioadă extrem de sensibilă, când copilul are nevoie de îngrijire constantă și sprijin din partea părinților sau a persoanelor de îngrijire. Intervențiile în această etapă sunt fundamentale pentru prevenirea riscurilor de abandon, inclusiv prin:

- suport postpartum pentru mame - oferirea unui sprijin psihologic și social intensiv mamelor în perioada postpartum, prevenind depresia postnatală și alte dificultăți emoționale care ar putea duce la neglijarea copilului;

- încurajarea atașamentului părinte-copil - programe care educă părinții cu privire la importanța atașamentului emoțional în primele luni de viață ale copilului, încurajând o relație sănătoasă și afectivă;

- servicii de îngrijire a copilului și sprijin pentru familii - crearea unor servicii care să ofere asistență părinților la îngrijirea copilului, astfel încât aceștia să se simtă susținuți și să nu ajungă să simtă presiunea de a renunța la responsabilitățile parentale;

for pregnant women facing stress, anxiety, or other emotional problems that might influence their ability to care for the child after birth;

- Social assistance for vulnerable mothers - programs that support young mothers, single mothers, or mothers from disadvantaged backgrounds, offering solutions for social integration and preventing social isolation.

The pregnancy and birth period is a critical interval during which the most effective measures to prevent child abandonment can be undertaken. At this stage, individuals at risk of abandonment often experience uncertainty about their final decision. Pregnant women, under emotional pressure caused by the approaching birth, often feel fear and anxiety about the responsibilities of motherhood. Once the pregnancy becomes visible and can no longer be concealed, expectant mothers have an acute need for emotional support, validation, and counseling, feeling a strong need to confide in a trusted person and receive clear guidance regarding available options and resources.

During pregnancy, the prevention of abandonment is an essential process that involves significant responsibility on the part of a diverse team of professionals. This team particularly includes family doctors, social workers, psychologists, and specialists in child rights or family support services for those in difficulty. Each of these professionals plays a vital role in preventing abandonment by providing appropriate support and early intervention, thereby contributing to the protection of the physical and emotional health of both the mother and the unborn child [2, p.54].

The first months after birth. This is an extremely sensitive period when the child requires constant care and support from parents or caregivers. Interventions during this stage are fundamental to preventing the risk of abandonment, including:

- Postpartum support for mothers - providing intensive psychological and social support to mothers during the postpartum period to prevent postnatal depression and other emotional difficulties that could lead to child neglect;

– sprijin material pentru familii defavorizate – oferirea de ajutoare financiare sau materiale pentru mamele care nu au mijloacele necesare pentru îngrijirea copilului sau care se confruntă cu sărăcie extremă, pentru a preveni abandonul din cauza lipsurilor materiale [4, p.47].

Astfel, primele luni după naștere reprezintă o perioadă extrem de delicată și provocatoare, mai ales pentru mamele care provin din medii și familii cu dificultăți. Aceste luni sunt fundamentale pentru dezvoltarea legăturii afective dintre mamă și copil, dar și pentru sănătatea emoțională a mamei. În această perioadă, este esențial ca mama să nu se simtă izolată sau marginalizată, ci să beneficieze de sprijin emoțional și social. Sentimentul de apartenență la comunitate, de conectare cu ceilalți, este crucial pentru a preveni stresul și anxietatea care pot apărea în fața noilor provocări parentale.

Unul dintre factorii cheie pentru prevenirea izolării mamei este crearea unui sistem de sprijin adecvat, care să includă nu doar familia și prieteni, ci și profesioniști din domeniul sănătății și asistenței sociale. Mamele care sunt sprijinite de rețele sociale stabile, care beneficiază de consiliere psihologică și asistență socială, sunt mult mai bine echipate pentru a face față provocărilor primei perioade după naștere.

În concluzia celor spuse, prevenirea abandonului și a instituționalizării copiilor trebuie să înceapă cu intervenții timpurii, care să ajute familiile și copiii să depășească dificultățile întâmpinate, mai ales în primele etape ale dezvoltării. Măsurile care sunt aplicate în perioada pre-concepțională, sarcină și în primele luni de viață ale copilului pot reduce semnificativ riscul de abandon și pot asigura o dezvoltare sănătoasă și stabilă a copilului în cadrul unei familii funcționale. Intervențiile nu doar că protejează copilul, dar sprijină și familia să își îndeplinească rolul său esențial de creștere și educare a acestuia.

Pe bună dreptate se constată faptul că mecanismele și instrumentele naționale de prevenire generală a abandonului familial și a instituționalizării copiilor sunt esențiale pentru asigurarea protecției drepturilor copilului și reducerea numărului de copii care ajung în instituții de ocrotire. În multe țări, inclusiv în Republica Moldova, au fost dezvoltate politici,

– Encouraging parent-child attachment – programs that educate parents on the importance of emotional attachment during the child's first months of life, fostering a healthy and affectionate relationship;

– Childcare services and family support – establishing services that assist parents in child-rearing, so that they feel supported and do not experience pressure to abandon parental responsibilities;

– Material support for disadvantaged families – providing financial or material aid to mothers who lack the necessary means to care for their child or face extreme poverty, in order to prevent abandonment due to material deprivation [4, p.47].

Thus, the first months after birth represent an extremely delicate and challenging period, especially for mothers coming from disadvantaged backgrounds or families facing difficulties. These months are crucial for developing the emotional bond between mother and child, as well as for the emotional well-being of the mother. During this period, it is essential that the mother does not feel isolated or marginalized but rather benefits from emotional and social support. A sense of belonging to the community and connection with others is crucial to prevent stress and anxiety that may arise in the face of new parental challenges.

One of the key factors in preventing the mother's isolation is the establishment of an adequate support system that includes not only family and friends but also professionals in health and social assistance. Mothers who are supported by stable social networks and receive psychological counseling and social assistance are much better equipped to cope with the challenges of the early postpartum period.

In summary, the prevention of child abandonment and institutionalization must begin with early interventions aimed at helping families and children overcome the challenges they face, particularly during the initial stages of development. Measures applied during the preconception period, pregnancy, and the first months of a child's life can significantly reduce the risk of abandonment and ensure the healthy and stable development of the child



strategii și programe care vizează prevenirea abandonului și sprijinirea familiilor aflate în dificultate. Aceste mecanisme se bazează pe colaborarea între instituțiile guvernamentale, autoritățile publice locale și organizațiile neguvernamentale, cu scopul de a proteja copiii de separarea de familie și de a sprijini părinții să depășească dificultățile financiare, emoționale sau sociale.

Astfel, în multe țări, inclusiv în Republica Moldova, există un cadru legislativ care garantează drepturile copiilor și previne separarea acestora de familie. Legile privind protecția copilului (în cadrul legislației Republicii Moldova, ne referim la Legea nr.140 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, din 14.06.2013, și Legea nr.370 privind drepturile copilului, din 30.11.2023) stabilesc principiile și măsurile necesare pentru prevenirea abandonului și instituționalizării copiilor. Se are în vedere dreptul copilului la îngrijire și educație în cadrul familiei și obligația autorităților de a interveni pentru sprijinirea familiilor aflate în dificultate.

De asemenea, Strategia națională de protecție a copilului și Planurile de acțiune pentru implementarea acestei strategii oferă un cadru de intervenție clar, care vizează prevenirea separării copiilor de familiile lor și oferirea unui suport de înlocuire a instituționalizării acestora prin alternative de îngrijire de tip familial. Așadar, prin aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, o atenție deosebită a fost acordată incluziunii sociale a copiilor cu dizabilități și a copiilor din sistemul de îngrijire alternativă de tip rezidențial, precum și promovării îngrijirii alternative de tip familial.

Aceste eforturi se datorează inclusiv implementării Strategiei pentru protecția copilului în perioada 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 434/2013, și Planului de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.835/2016, care au orientat intervențiile statului pe trei obiective generale, și anume:

1) asigurarea condițiilor necesare pentru creșterea și educația copiilor în mediul familial;

within a functional family environment. These interventions not only protect the child but also support the family in fulfilling its essential role in the child's upbringing and education.

Consequently, it is rightly acknowledged that national mechanisms and tools for the general prevention of family abandonment and institutionalization are crucial for safeguarding children's rights and reducing the number of children placed in care institutions. In many countries, including the Republic of Moldova, policies, strategies, and programs have been developed to prevent abandonment and support families in difficulty. These mechanisms rely on cooperation between governmental institutions, local authorities, and non-governmental organizations, with the aim of protecting children from family separation and assisting parents in overcoming financial, emotional, or social hardships.

Thus, many countries, including Moldova, have established a legislative framework that guarantees children's rights and prevents their separation from families. Child protection laws (in Moldova, specifically Law No. 140 on the special protection of children at risk and children separated from parents, dated 14.06.2013, and Law No. 370 on the rights of the child, dated 30.11.2023) set out the principles and necessary measures for preventing child abandonment and institutionalization. These laws include the child's right to care and education within the family and the obligation of authorities to intervene to support families in difficulty.

Furthermore, national strategies such as the National Child Protection Strategy and its associated Action Plans provide a clear intervention framework aimed at preventing children's separation from their families and offering family-type alternative care as a replacement for institutionalization.

Accordingly, the adoption of the National Child Protection Program for 2022-2026 and its Implementation Action Plan placed special emphasis on the social inclusion of children with disabilities and children in residential alternative care systems, as well as on promoting family-type alternative care.

2) prevenirea și combaterea violenței, neglijării și exploatării copiilor, precum și promovarea practicilor nonviolente la creșterea și educarea copiilor;

3) concilierea vieții de familie cu activitatea profesională pentru asigurarea creșterii și dezvoltării armonioase a copilului [10].

Conform unei evaluări intermediare realizate de UNICEF Moldova în 2019, la implementarea documentelor strategice s-au obținut progrese semnificative în mai multe domenii esențiale. Printre acestea se numără reducerea considerabilă a numărului de copii plasați în instituții rezidențiale, în special în rândul celor din grupa de vârstă 0-3 ani, precum și o îmbunătățire semnificativă a capacității specialiștilor de a identifica cazurile de violență, abuz și neglijare asupra copiilor. Cu toate acestea, evaluarea a subliniat că anumite domenii ale Planului de acțiuni au fost mai puțin abordate, precum dezvoltarea sistemelor informaționale și îmbunătățirea procesului de monitorizare și evaluare. Aceste lacune au avut un impact negativ asupra eficienței mecanismelor de feedback, ceea ce a dus la dificultăți ce țin de atingerea obiectivelor și rezultatelor dorite.

Această evaluare subliniază atât realizările importante, cât și provocările cu care se confruntă implementarea strategiilor de protecție a copilului în Republica Moldova. Reducerea instituționalizării copiilor și îmbunătățirea identificării cazurilor de abuz reprezintă progrese considerabile, dar pentru ca aceste inițiative să fie durabile și eficiente pe termen lung, este esențial ca autoritățile să investească în continuare în dezvoltarea unor instrumente și procese de monitorizare și evaluare, care să permită ajustarea rapidă a intervențiilor. De asemenea, creșterea capacității de a colecta și utiliza date în timp real ar putea sprijini o mai bună coordonare a acțiunilor între toate părțile implicate, ceea ce ar facilita atingerea obiectivelor în domeniul protecției copilului.

Conform datelor statistice, numărul copiilor aflați în situații de risc a crescut substanțial în ultimii ani, de la 3743 de cazuri noi în 2022, până la 8005 de cazuri noi în 2024. Motivul principal îl constituie neglijarea (2241 de cazuri în 2022, 5569 în 2023 și 6243 în 2024), precum și tipul de neglijare, care, potrivit date-

These efforts build upon the implementation of the Child Protection Strategy for 2014-2020, approved by Government Decision No. 434/2013, and the Action Plan for 2016-2020, approved by Government Decision No. 835/2016, which focused state interventions on three general objectives:

- ensuring the necessary conditions for the upbringing and education of children within the family environment;

- preventing and combating violence, neglect, and exploitation of children, as well as promoting non-violent practices in child-rearing and education;

- reconciling family life with professional activity to ensure the harmonious growth and development of the child [10].

According to an interim evaluation conducted by UNICEF Moldova in 2019 regarding the implementation of strategic documents in the field of child protection, significant progress has been made in several key areas. Notably, there has been a considerable reduction in the number of children placed in residential institutions, particularly among those aged 0-3 years, as well as a substantial improvement in specialists' capacity to identify cases of violence, abuse, and neglect of children. However, the evaluation highlighted that certain areas of the Action Plan were less addressed, especially the development of information systems and the enhancement of monitoring and evaluation processes. These gaps negatively impacted the effectiveness of feedback mechanisms, leading to difficulties in achieving the desired objectives and results.

This evaluation underscores both important achievements and ongoing challenges in implementing child protection strategies in the Republic of Moldova. While the reduction of child institutionalization and improved identification of abuse cases represent notable progress, ensuring the sustainability and long-term effectiveness of these initiatives requires further investment by authorities in developing more efficient monitoring and evaluation tools and processes that allow rapid adjustment of interventions. Additionally, increasing the capacity to collect and utilize real-time data



lor din 2024, afectează acoperirea necesităților de bază pentru supraviețuire și dezvoltare – alimentară, vestimentație și igienă.

În paralel cu creșterea numărului copiilor aflați în situații de risc s-a înregistrat o tendință generală de majorare și a numărului copiilor separați de părinți: 12749 de copii în 2022; 19768 în 2023 și 15403 în 2024, potrivit aceluiași raportări anuale. Cauza principală a separării a fost plecarea singurului sau ambilor părinți în străinătate: 88% dintre cazurile noi în 2022, 92% în 2023 și 90% în 2024. Grupurile de vârstă cele mai afectate de acest fenomen au fost cele de 7-15 ani, urmate de copiii cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani [15].

Îngrijirea alternativă de tip familial a făcut progrese semnificative, fiind în continuare preferată, tutela și curatela reprezentând principalele forme de îngrijire a copiilor în situații de risc. În ciuda reducerii considerabile a numărului de școli-internat, îngrijirea alternativă de tip rezidențial a început să crească treptat. Această tendință sugerează o adaptare parțială a sistemului, dar în același timp, alte forme de îngrijire alternativă de tip familial, cum ar fi asistența parentală profesionistă și casele de copii de tip familial, au avut o dezvoltare mult mai lentă.

Această situație indică faptul că, deși înregistrăm progrese de promovare a îngrijirii de tip familial, există încă multe provocări de depășit. Deși tutela și curatela rămân opțiuni esențiale și eficiente pentru asigurarea copiilor unei vieți stabile și sigure, expansiunea și îmbunătățirea altor forme de îngrijire alternativă, cum ar fi asistența parentală profesionistă, ar putea oferi soluții suplimentare mai flexibile, mai ales în zonele unde resursele sunt limitate.

În îngrijire alternativă de tip rezidențial au continuat să ajungă copii fără dispoziția autorității tutelare. Astfel, în anul 2022, numărul celor plasați în instituții de tip rezidențial fără dispoziția autorității tutelare teritoriale a fost de 544 de copii; 369 de copii în 2023 și în 2024 – 191 de copii.

În urma analizelor realizate, s-a constatat faptul că prevenirea separării copiilor de părinți este abordată la nivel local în cadrul Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii, precum și Serviciului social Asistență personală, care, în 2018, au fost introduse în pachetul minim de servicii sociale (Hotărârea

could support better coordination among all involved parties, facilitating the achievement of child protection goals.

Statistical data show a substantial increase in the number of children at risk in recent years, from 3,743 new cases in 2022 to 8,005 new cases in 2024. The primary cause is neglect (2,241 cases in 2022, 5,569 in 2023, and 6,243 in 2024), particularly forms of neglect that affect the basic survival and development needs—nutrition, clothing, and hygiene. Concurrently with the rise in children at risk, there has been a general upward trend in the number of children separated from their parents: 12,749 in 2022; 19,768 in 2023; and 15,403 in 2024, according to the same annual reports. The main cause of separation was parental migration abroad, accounting for 88% of new cases in 2022, 92% in 2023, and 90% in 2024. The most affected age groups were 7-15 years, followed by 3-6 years.

Significant progress has been made in family-type alternative care, with guardianship and custody remaining the primary forms of care for children at risk. However, despite a considerable decrease in boarding schools, residential alternative care has gradually increased, indicating a partial adaptation of the system. Meanwhile, other forms of family-type alternative care, such as professional foster care and family-type children’s homes, have developed more slowly, highlighting existing challenges in expanding and improving these services.

Furthermore, children continued to be placed in residential institutions without the decision of the guardianship authorities, with 544 children placed in 2022, 369 in 2023, and 191 in 2024. This points to the need for stricter control and regulation of such placements.

The analysis showed that prevention of child-parent separation is addressed locally through social support services for families with children and personal assistance services, introduced in the minimum social services package in 2018 by Government Decision no. 800/2008. Nevertheless, although the number of children at risk increased, financial assistance for secondary family support was provid-

Guvernului nr. 800/2008 pentru aprobarea pachetului minim de servicii sociale și modificarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului material).

Prin urmare, deși numărul copiilor aflați în situație de risc a fost în creștere, ajutorul bănesc în cadrul sprijinului familial secundar a fost oferit unui număr din ce în ce mai redus de copii, și anume la 8099 de copii în 2018 și la 7534 de copii în 2019. În același timp, per total, de acest serviciu au beneficiat, în 2018, 60336 de copii, iar în 2019 – 34989 de copii.

Totuși, cea mai importantă măsură de prevenire a abandonului familial rămâne asigurarea unor condiții de trai corespunzătoare și stabilirea unui mediu sănătos, care să sprijine părinții și familiile să rămână unite, fără a ajunge în fața fenomenului abandonului și instituționalizării. Astfel, autoritățile ar trebui să acorde o atenție mai mare nu doar la nivel de intervenție de urgență, ci și prin politici pe termen lung care să sprijine stabilitatea și sănătatea familiei, evitând astfel măsuri drastice și costisitoare, cum ar fi plasamentul instituțional.

Prevenirea individuală sau specială se referă la măsurile și strategiile orientate spre reducerea riscurilor sau prevenirea apariției unor probleme, comportamente sau situații negative care pot afecta în mod direct o persoană ori un grup specific. Aceste intervenții sunt personalizate și adaptate nevoilor individuale, având în vedere particularitățile fiecărei persoane sau grupuri vulnerabile. În contextul social, prevenirea individuală include măsuri care vizează protejarea unei persoane de riscuri specifice, iar prevenirea specială se concentrează pe grupuri cu nevoi speciale, care necesită o atenție mai deosebită pentru a preveni anumite traume sau situații dificile [13, p.62].

În contextul protecției copilului, prevenirea specială se referă la măsurile și intervențiile care sunt concepute pentru a preveni abandonul copiilor și instituționalizarea acestora, în mod special în familiile care se află în situații de risc sau vulnerabilitate socială. Abandonul copilului și instituționalizarea pot apărea ca urmare a unor circumstanțe cum ar fi sărăcia extremă, violența domestică, abuzul de substanțe nocive sau lipsa de suport social, iar prevenirea acestora presupune intervenții personalizate și adaptate fiecărui caz în parte.

ed to a decreasing number of children—8,099 in 2018 and 7,534 in 2019. Overall, 60,336 children benefited from this service in 2018 and 34,989 in 2019.

Ultimately, the most important measure for preventing family abandonment remains ensuring adequate living conditions and establishing a healthy environment that supports parents and families to remain united, thereby avoiding abandonment and institutionalization. Authorities should therefore focus not only on emergency interventions but also on long-term policies that support family stability and well-being, preventing costly and drastic measures such as institutional placement.

Individual or special prevention refers to measures and strategies aimed at reducing risks or preventing the emergence of problems, behaviors, or negative situations directly affecting a specific person or vulnerable group. These interventions are personalized and tailored to the needs of individuals or groups with special needs, requiring particular attention to prevent trauma or difficult situations [13, p.62].

In the context of child protection, special prevention refers to measures and interventions designed to prevent child abandonment and institutionalization, particularly within families facing risk or social vulnerability. Child abandonment and institutionalization can occur due to circumstances such as extreme poverty, domestic violence, substance abuse, or lack of social support. Preventing these issues requires personalized and case-specific interventions.

Special prevention of child abandonment and institutionalization may include a wide range of measures, from financial assistance and counseling for families to educational and health interventions aimed at improving parents' living conditions and supporting them in raising and caring for their children. Thus, the prevention of abandonment and institutionalization becomes an integrated process focused on protecting children within their natural family environment, reducing risks that could lead to their separation from family and placement in state institutions. This involves specific interventions and targeted measures aimed at



Prevenirea specială a abandonului și instituționalizării copiilor poate include o gamă largă de măsuri, de la sprijin financiar și consiliere pentru familii, până la intervenții educaționale și de sănătate, menite să îmbunătățească condițiile de trai ale părinților și să le ofere suport pentru creșterea și îngrijirea copiilor. Astfel, prevenirea abandonului și instituționalizării devine un proces integrat, ce urmărește să protejeze copiii în mediul lor familial natural, reducând riscurile care ar putea duce la separarea lor de familie și plasarea în instituții de stat. Aceasta se referă la un set de intervenții specifice și măsuri orientate către identificarea și sprijinirea grupurilor de risc, cum ar fi familiile aflate în dificultate economică, socială sau psihologică. Scopul principal este prevenirea separării copiilor de familiile lor, prin oferirea de suport și resurse care să contribuie la menținerea unității familiale și la promovarea unui mediu sănătos și stabil pentru dezvoltarea copilului.

Unul dintre primele aspecte ale prevenirii speciale este identificarea din timp a familiilor sau copiilor care se află într-o situație vulnerabilă. Acestea includ familiile cu dificultăți financiare, cu părinți care suferă de boli mentale, abuz de substanțe nocive sau alte probleme care pot afecta capacitatea lor de a îngriji corespunzător copiii. Printr-o monitorizare eficientă a acestor grupuri, se pot implementa intervenții timpurii care să prevină o eventuală separare a copilului de familie.

La prevenirea specială, serviciile de asistență socială joacă un rol esențial în intervențiile care vizează susținerea și protejarea familiilor aflate în dificultate. Aceste servicii nu doar că răspund la crize imediate, dar au și un rol preventiv, ajutând familiile aflate la evidență socială să depășească situațiile dificile și să își construiască un mediu stabil și sigur pentru creșterea copiilor.

Unul dintre aspectele fundamentale ale serviciilor de asistență socială pentru prevenirea specială este consilierea psihologică, care oferă sprijin atât părinților, cât și copiilor. Consilierea poate ajuta familiile să înțeleagă mai bine dinamica relațiilor lor și să dezvolte abilități de rezolvare a conflictelor, gestionare a stresului și îmbunătățire a comunicării [14, p.111]. Aceasta este esențială mai ales în cazul familiilor care

identifying and supporting at-risk groups, such as families experiencing economic, social, or psychological difficulties. The primary goal is to prevent the separation of children from their families by providing support and resources that help maintain family unity and promote a healthy and stable environment for the child's development.

One of the first aspects of special prevention is the early identification of families or children in vulnerable situations. These include families facing financial difficulties, parents with mental health issues, substance abuse problems, or other challenges that may affect their capacity to properly care for their children. Through effective monitoring of these groups, early interventions can be implemented to prevent potential separation of the child from the family.

In special prevention, social assistance services play a crucial role in interventions aimed at supporting and protecting families in difficulty. These services not only respond to immediate crises but also serve a preventive function by helping families registered with social services to overcome challenges and build a stable and safe environment for raising children.

A fundamental element of social assistance services in special prevention is psychological counseling, which provides support to both parents and children. Counseling can help families better understand their relationship dynamics and develop skills in conflict resolution, stress management, and communication improvement [14, p.111]. This is especially essential for families dealing with mental health issues, trauma, or chronic stress, which can negatively affect relationships and, consequently, the child's development. Furthermore, counseling can prevent situations that might lead to abuse or neglect by early identification of signs of stress or family dysfunction.

Another vital service offered by social assistance is individual financial aid to persons known to be in difficult situations that threaten the family's future. Families experiencing economic vulnerability often face an increased risk of child abandonment due to an inability to meet basic needs (food, clothing, education),

se confruntă cu probleme de sănătate mentală, traume sau stres cronic, care pot afecta negativ relațiile și, implicit, dezvoltarea copilului. În plus, consilierea poate preveni apariția unor situații care ar putea duce la abuzuri sau neglijare, prin identificarea timpurie a semnelor de stres sau disfuncționalitate familială.

Un alt serviciu vital oferit de serviciile sociale este asistența financiară individuală pentru persoanele despre care se cunoaște că se află în situații dificile ce ar pune în pericol viitorul familiei. De multe ori, familiile care se află în situații de vulnerabilitate economică pot fi supuse unui risc crescut de abandon al copiilor din cauza imposibilității de a asigura nevoile de bază ale acestora (mâncare, îmbrăcăminte, educație), fapt pentru care față de aceste familii este necesară instaurarea unui altfel de control.

Asistența financiară poate ajuta la acoperirea acestor nevoi fundamentale, dar și la reducerea stresului economic al părinților, ceea ce contribuie la prevenirea situațiilor de abandon. Mai mult, prin aceste măsuri, familiile vulnerabile pot fi susținute pentru a rămâne împreună, în loc ca copiii să fie plasați în instituții de protecție. În acest sens, se constată și faptul că prevenirea specială a abandonului și a instituționalizării este strâns legată de politica socială și de măsurile economice care ajută familiile aflate în dificultate.

De remarcat ideea că părinții trebuie să fie încurajați și susținuți în vederea dezvoltării unor abilități parentale adecvate, în special în ceea ce privește gestionarea comportamentului copilului, comunicarea și menținerea unui mediu emoțional stabil și sigur. Prin sesiuni de formare și consiliere, părinții pot învăța cum să răspundă nevoilor emoționale și psihologice ale copiilor, prevenind astfel riscurile de neglijență și abuz.

Prevenția specială și individuală a abandonului familial depinde de colaborarea strânsă și eficientă între diverse instituții și organizații, fiecare având un rol esențial în monitorizarea și sprijinirea familiilor vulnerabile. Acest tip de prevenție nu poate fi realizat în mod eficient de o singură entitate, având în vedere complexitatea factorilor care pot duce la abandonul copilului.

Fiecare instituție aduce un unghi diferit asupra situației familiei, iar o abordare integra-

necessitating a different type of monitoring and registration for these families.

Financial assistance can help cover these fundamental needs and reduce parents' economic stress, contributing to the prevention of abandonment situations. Moreover, these measures support vulnerable families to stay together rather than having children placed in protective institutions.

In this regard, it is also noted that the special prevention of abandonment and institutionalization is closely linked to social policies and economic measures that assist families in difficulty.

Thus, it is important to note that parents should be encouraged and supported in developing adequate parenting skills, particularly regarding managing child behavior, communication, and maintaining a stable and safe emotional environment. Through training sessions and counseling, parents can learn how to respond to the emotional and psychological needs of their children, thereby preventing risks of neglect and abuse.

Special and individual prevention of family abandonment indeed depends on close and effective collaboration among various institutions and organizations, each having a crucial role in monitoring and supporting vulnerable families. This type of prevention cannot be effectively carried out by a single entity, considering the complexity of factors that can lead to child abandonment.

Each institution provides a different perspective on the family's situation, and an integrated approach is necessary to prevent the separation of children from their parents and their institutionalization.

The role of each institution in preventing family abandonment:

– The family doctor plays an essential role in the early identification of possible risks. They have detailed knowledge of the family's medical and social history, including the health status of parents and children. For example, if a family faces financial difficulties or mental health problems, the doctor can notice signs of potential risks and recommend interventions or refer families to other services



tă este necesară pentru a preveni separarea copiilor de părinți și instituționalizarea acestora.

Rolul fiecărei instituții în prevenirea abandonului familial:

- Medicul de familie joacă un rol esențial în identificarea timpurie a posibilelor riscuri. Acesta are o cunoaștere detaliată a istoricului medical și social al familiei, inclusiv despre starea de sănătate a părinților și a copiilor. De exemplu, dacă o familie se află în dificultăți financiare sau are probleme de sănătate mentală, medicul poate observa semnele unor posibile riscuri și va recomanda intervenții sau va direcționa familiile către alte servicii (asistență socială, consiliere psihologică). De asemenea, medicul de familie poate fi primul care sesizează problemele legate de violența domestică sau de neglijarea copilului, având un rol crucial în intervențiile timpurii [18, p.591];

- Asistentul social este cel care are o cunoaștere detaliată a riscurilor sociale și economice cu care se confruntă familia. Acesta poate evalua situația socială a familiei și poate oferi sprijin direct, cum ar fi ajutorul financiar, consilierea și orientarea spre alte servicii [6, p.132]. Asistentul social are, de asemenea, un rol important în identificarea și prevenirea riscurilor de abuz sau neglijare, având în vedere că este în contact direct cu familia și poate observa semnele de stres, violență sau abuz. Acesta lucrează în colaborare cu alți profesioniști pentru a asigura un sprijin integrat.

- Poliția are o influență nemijlocită asupra protejării copilului și prevenirii unor riscuri legate de violența domestică sau abuzuri. Dacă există conflicte în familie sau semne de abuz, poliția poate interveni rapid și va lua măsuri pentru protejarea copilului, dar și pentru a sprijini familia în vederea soluționării conflictelor [8, p.319];

- Școlile joacă un rol esențial în prevenirea abandonului familial, având în vedere că educația este un factor-cheie pentru prevenirea marginalizării copiilor și a abandonului lor de către familie. Profesorii și personalul școlii pot observa semnele de neglijare sau abuz asupra copiilor și vor interveni, de asemenea, prin raportarea către autoritățile competente. În plus, școala poate oferi sprijin educațional și emoțional, contribuind astfel la stabilitatea și dezvoltarea copiilor. În multe cazuri, școlile co-

(social assistance, psychological counseling). Additionally, the family doctor may be the first to detect issues related to domestic violence or child neglect, playing a crucial role in early interventions [18, p.591];

- The social worker has detailed knowledge of the social and economic risks faced by the family. They can assess the family's social situation and provide direct support, such as financial aid, counseling, and guidance toward other services [6, p.132]. The social worker also plays an important role in identifying and preventing abuse or neglect risks, as they are in direct contact with the family and can observe signs of stress, violence, or abuse. They collaborate with other professionals to ensure integrated support;

- The police have a direct influence in protecting the child and preventing risks related to domestic violence or abuse. If there are conflicts within the family or signs of abuse, the police can intervene quickly and take measures to protect the child as well as support the family in resolving conflicts [8, p.319];

- Schools play a crucial role in preventing family abandonment, considering that education is a key factor in preventing children's marginalization and abandonment by their families. Teachers and school staff can observe signs of neglect or abuse and intervene by reporting to the competent authorities. Moreover, schools can provide educational and emotional support, contributing to children's stability and development. In many cases, schools collaborate with social workers and psychologists to assist children and their families;

- Non-governmental organizations (NGOs) have a vital role in supporting vulnerable families by offering counseling services, financial assistance, parental education, and psychological support. Many NGOs focus on child rights protection and preventing abuse or abandonment, working closely with local authorities and other institutions to provide comprehensive support for families in crisis.

In conclusion, preventing family abandonment is not the responsibility of a single institution or organization but a collective effort requiring constant communication and col-

laborează cu asistenți sociali și psihologi pentru a oferi ajutor copiilor și familiilor acestora;

– Organizațiile non-guvernamentale (ONG) au un rol vital în sprijinirea familiilor vulnerabile, oferind servicii de consiliere, asistență financiară, educație parentală și sprijin psihologic. Multe ONG-uri se concentrează pe protecția drepturilor copilului și pe prevenirea abuzurilor sau abandonului, lucrând în strânsă colaborare cu autoritățile locale și alte instituții pentru a oferi un sprijin complet familiilor aflate în criză.

În concluzie, prevenirea abandonului familial nu este doar responsabilitatea unei singure instituții sau organizații, ci un efort colectiv care necesită comunicare și colaborare constantă între diferite sectoare ale societății. Printr-un sistem integrat, în care fiecare instituție joacă rolul său specific, se identifică și abordează mai eficient riscurile care pot conduce la separarea copiilor de familiile lor.

Rolul asistentului social în prevenirea abandonului copilului

Unul dintre indicatorii esențiali de dezvoltare și implementare a activităților de asistență socială pentru mame și familii aflate în risc de abandon al copilului este conștientizarea fenomenului de dezadaptare familială. Asistentul social trebuie să înțeleagă că dezadaptarea nu este specifică doar anumitor tipuri de familii, ci poate afecta orice categorie care se confruntă cu dificultăți semnificative și nu a reușit să depășească crize existențiale de ordin economic, emoțional sau social.

Pentru a interveni eficient, este crucial ca asistentul social să fie capabil să identifice și să evalueze indicatorii comportamentali care semnalează fenomenul de dezadaptare. Acești indicatori pot include, printre altele, izolare socială, imposibilitatea de a face față responsabilităților de zi cu zi, comportamente agresive sau de neglijare față de copii, precum și absența unui plan stabil de viitor. Recunoașterea acestor semne permite intervenția timpurie, oferind suport și resurse pentru a ajuta familia să depășească crizele și să prevină abandonul copilului. Intervențiile trebuie să fie adaptate la nevoile fiecărei familii, ținând cont de factorii specifici care cauzează dezadaptarea, pentru a asigura o recuperare sustenabilă și un mediu sănătos de dezvoltare a copilului.

laboration among different sectors of society. Through an integrated system, where each institution plays its specific role, risks leading to the separation of children from their families can be identified and addressed more effectively.

The role of the social worker in preventing child abandonment

One of the essential indicators in the development and implementation of social assistance activities for mothers and families at risk of child abandonment is the awareness of the phenomenon of family maladaptation. The social worker must understand that maladaptation is not specific only to certain types of families but can affect any category of family facing significant difficulties that have not been overcome, whether economic, emotional, or social crises.

To intervene effectively, it is crucial for the social worker to be able to identify and assess behavioral indicators signaling the phenomenon of maladaptation. These indicators may include, among others, social isolation, inability to cope with daily responsibilities, aggressive or neglectful behaviors toward children, as well as the absence of a stable future plan. Recognizing these signs allows early intervention, providing support and resources to help the family overcome crises and prevent child abandonment. Interventions must be tailored to each family's needs, considering the specific factors causing maladaptation, to ensure sustainable recovery and a healthy environment for the child's development.

It is extremely important for the social worker to distinguish situations where collaboration with the mother and/or family is possible from those requiring stricter child protection methods. Taking into account the problems faced by families, indicators of difficulty and maladaptation, the following types of families may potentially require professional involvement by the social worker to prevent child abandonment:

- Single-parent families;
- Families headed by lone mothers;
- Families with children with disabilities;
- Families where one or both parents



Pentru asistentul social este extrem de importantă capacitatea de a delimita situațiile în care este posibilă colaborarea cu mama și/sau familia și situațiile ce solicită metode dure de protecție a copilului. Astfel, luând în considerație problemele cu care se confruntă familiile, indicatorii situațiilor de dificultate și dezadaptare a familiei, specificăm tipurile de familii care eventual pot necesita implicații profesionale ale asistentului social în vederea prevenirii abandonului copilului:

- familii incomplete;
- familii constituite din mame solitare;
- familii cu copii cu dizabilități;
- familii cu unul sau ambii părinți cu dizabilități;
- familii reorganizate;
- familii ale migranților;
- familii în care părinții sunt șomeri;
- familii asociale;
- familii cu adicții [19, p.245].

Asistentul social trebuie să fie capabil să identifice anumiți indicatori care pot semnaliza un risc potențial atunci când o mamă se gândește să-și abandoneze copilul. Acești indicatori sunt semne care pot sugera faptul că mama ar putea fi în dificultate și ar putea lua o decizie de abandon, iar identificarea lor timpurie poate ajuta la intervenția rapidă și la prevenirea unei astfel de situații. Printre acești indicatori se numără:

- Identitatea femeii gravide – în anumite cazuri, statutul mamei, cum ar fi vârsta sau istoricul său social, lucruri ce pot indica vulnerabilități suplimentare;
- Mamele solitare – femeile care sunt mame singure, fără un partener stabil sau fără sprijinul familiei, pot fi mai vulnerabile la crize emoționale și financiare, ceea ce poate duce la dorința de a renunța la copil;
- Mamele confuze – unele femei pot manifesta o stare de confuzie sau incertitudine în privința maternității lor, mai ales în cazul unor sarcini neplanificate sau neacceptate. Aceste mame pot simți că nu sunt pregătite să devină mame, experimentând o criză de identitate sau de orientare, ceea ce poate duce la o decizie impulsivă de abandon;
- Declarația de refuz în raport cu copilul – când o mamă, din diverse motive, exprimă explicit dorința de a renunța la copilul ei, acest lu-

have disabilities;

- Reconstituted families;
- Migrant families;
- Families with unemployed parents;
- Antisocial families;
- Families with addictions [19, p.245].

The social worker must be able to identify certain indicators that may signal a potential risk when a mother is considering abandoning her child. These indicators are signs suggesting the mother might be in distress and considering abandonment, and early identification can help prompt intervention and prevention. These indicators include:

- The pregnant woman's identity – in some cases, the mother's status, such as age or social history, may indicate additional vulnerabilities;
- Lone mothers – women who are single mothers, without a stable partner or family support, may be more vulnerable to emotional and financial crises, potentially leading to the desire to abandon the child;
- Confused mothers – some women may show confusion or uncertainty about their motherhood, especially in cases of unplanned or unwanted pregnancies. These mothers may feel unprepared for motherhood and may experience an identity or orientation crisis, which can lead to an impulsive abandonment decision;
- Explicit rejection of the child – when a mother explicitly expresses the desire to give up her child for various reasons, this is a clear signal of possible abandonment intent. In such cases, it is essential for the social worker to intervene promptly, explore the reasons behind this decision, and offer emotional support, counseling, and solutions to help the mother overcome her crisis; History of abandonment – women with previous experiences of abandonment, whether in their own childhood or through abandoning a child before, are more likely to repeat this behavior. Past experiences, such as being abandoned by their own parents or previous separation from a child, can leave deep psychological scars and lead them to perceive abandonment as a viable solution in the face of unforeseen difficulties.

Therefore, having an important role

cru fiind un semnal clar al unei posibile intenții de abandon. În astfel de cazuri, este esențial ca asistentul social să intervine prompt, să exploreze motivele din spatele acestei decizii și să ofere sprijin emoțional, consiliere și soluții pentru a ajuta mama să își depășească criza;

– Antecedentele de abandon – femeile care au avut antecedente de abandon, fie în propria lor copilărie, fie prin abandonul anterior al unui copil, sunt mai susceptibile să repete acest comportament. Experiențele din trecut, cum ar fi abandonul de către propriul părinte sau separarea anterioară de un copil, pot lăsa urme adânci în psihicul femeii și o pot face să perceapă abandonul ca pe o soluție viabilă în fața unor dificultăți neprevăzute.

Prin urmare, având un rol important în prevenirea unui potențial abandon, asistenții sociali se pot implica în această activitate în mai multe etape: *perioada de până la sarcină; perioada sarcinii; imediat după naștere; în primele luni după naștere.*

Perioada de dinaintea sarcinii este importantă pentru prevenirea sarcinilor nedorite, iar acțiunile din această etapă pot aduce cele mai bune rezultate. Asistenții sociali pot preveni conceperea unui copil nedorit prin informarea și educarea familiilor și persoanelor din grupuri de risc despre metodele de protecție și planificare familială.

Perioada sarcinii și nașterea reprezintă momente esențiale de prevenire a abandonului, deoarece în această etapă femeile care sunt expuse riscului de abandon sunt adesea nesigure în legătură cu decizia lor finală. Femeile gravide se pot simți copleșite și anxioase în fața nașterii, iar teama și incertitudinea le pot determina să se gândească la abandon. În acest context, este crucial ca ele să aibă sprijinul unor persoane de încredere, cărora să le poată împărtăși temerile și care să le ofere sfaturi și orientare.

În timpul sarcinii și al spitalizării, prevenirea abandonului depinde în mare măsură de implicarea activă a unor profesioniști precum medicii de familie, asistenții sociali, psihologii și specialiștii în protecția copilului [11, p.126]. Acesta este momentul în care femeile și familiile nu au luat încă o decizie definitivă, iar intervențiile timpurii și sprijinul constant din partea acestor specialiști pot face diferența.

in preventing potential abandonment, social workers can engage in this activity at several stages: *pre-pregnancy; during pregnancy; immediately after birth; and in the first months after birth.*

The pre-pregnancy period is important for preventing unwanted pregnancies, and actions taken during this stage can yield the best results. Social workers can help prevent the conception of unwanted children by informing and educating families and individuals from at-risk groups about protection methods and family planning.

The pregnancy and birth period represent critical moments in preventing abandonment, as women at risk of abandonment often feel uncertain about their final decision during this stage. Pregnant women may feel overwhelmed and anxious about childbirth, and fear and uncertainty can lead them to consider abandonment. In this context, it is crucial that they have the support of trusted individuals to whom they can share their fears and who can provide advice and guidance.

During pregnancy and hospitalization, the prevention of abandonment largely depends on the active involvement of professionals such as family doctors, social workers, psychologists, and child protection specialists [11, p.126]. This is the time when women and families have not yet made a definitive decision, and early interventions along with constant support from these specialists can make all the difference.

The postnatal period is extremely delicate because even when a mother at risk of abandonment leaves the maternity hospital with her child, there remains a significant risk that she may decide to abandon the child later. The first months of a child's life are the most challenging, especially for mothers from unstable backgrounds or difficult families where emotional and material support is often insufficient. During this time, it is essential that the mother does not feel isolated or marginalized by society but instead receives the necessary support to cope with her new responsibilities.

Thus, the social worker plays a crucial role in continuous case monitoring, being re-



Perioada de după naștere este una extrem de delicată, deoarece chiar și atunci când mama cu risc de abandon pleacă din maternitate împreună cu copilul, există încă un risc semnificativ ca ea să ia decizia de a-l abandona. Primele luni de viață ale copilului sunt cele mai dificile, mai ales pentru mamele care provin din medii instabile sau familii dificile, unde sprijinul emoțional și material este adesea insuficient. În această perioadă, este extrem de important ca mama să nu se simtă izolată sau marginalizată de societate, ci să beneficieze de susținerea necesară pentru a face față noii responsabilități.

Astfel, asistentul social joacă un rol esențial în monitorizarea continuă a cazului, având responsabilitatea de a observa dacă mama sau familia se confruntă cu dificultăți care ar putea avea drept consecință abandonul copilului. Dacă se identifică semne de criză, asistentul social va interveni prompt pentru a preveni separarea copilului de mamă, asigurându-se că aceasta primește sprijinul necesar pentru a depăși dificultățile și a păstra unitatea familială. Ajutorul poate include oferirea de resurse suplimentare, consiliere psihologică, asistență financiară sau conectarea mamei la rețele de sprijin comunitar.

Rolul familiei în prevenirea comportamentului delinvent al copilului

Când o persoană, în special în perioada copilăriei sau adolescenței, se abate de la normele, valorile și comportamentele considerate acceptabile de către societate, aceasta ajunge să fie percepută ca având o conduită deviantă, indezirabilă. Orice formă de comportament care contravine regulilor sociale – fie că este vorba despre acte de nonconformism, izolare, comportament antisocial, fie fapte de natură penală – este clasificată ca devianță, indiferent de factorii care au generat-o. De cele mai multe ori, societatea sancționează aceste manifestări, însă fără a analiza în profunzime cauzele care le-au determinat, ignorând contextul familial, social și educațional din care provin acești indivizi [16, p.44].

Comportamentele deviante nu apar din întâmplare, ci sunt adesea rezultatul unei acumulări de factori care influențează negativ dezvoltarea personală. Printre cele mai frecvente cauze se numără lipsa unei educații corecte și

responsabilă pentru observarea dacă mama sau familia este în dificultate care ar putea duce la abandonul copilului. Dacă se identifică semne de criză, lucrătorul social va interveni prompt pentru a preveni separarea copilului de mamă, asigurându-se că aceasta primește sprijinul necesar pentru a depăși dificultățile și a păstra unitatea familială. Acest sprijin poate include furnizarea de resurse suplimentare, consiliere psihologică, asistență financiară sau conectarea mamei la rețele de sprijin comunitar.

The role of the family in preventing delinquent behavior in children

When a person, especially during childhood or adolescence, deviates from the norms, values, and behaviors considered acceptable by society, they come to be perceived as exhibiting deviant or undesirable conduct. Any form of behavior that violates social rules—whether it involves acts of nonconformity, isolation, antisocial behavior, or even criminal offenses—is classified as deviance, regardless of the factors that caused it. Most often, society punishes these behaviors without deeply analyzing the underlying causes, ignoring the familial, social, and educational context from which these individuals come [16, p.44].

Deviant behaviors do not appear by chance; they are often the result of an accumulation of negative factors that adversely affect personal development. Among the most frequent causes are lack of proper and balanced education, absence of emotional and moral support from the family, instability of the living environment, as well as social disorganization, which leaves children and adolescents without clear guidance or positive role models. Such conditions create a favorable setting for the development of predelinquent behaviors—manifestations which, although they may not yet break the law, indicate a clear predisposition to commit offenses.

In this regard, the importance of the family becomes essential and cannot be neglected. The family is the first environment where the child learns what is right and wrong, where moral values are built, and where the capacity to adapt to social norms is developed. When

echilibrate, absența sprijinului emoțional și moral din partea familiei, instabilitatea mediului de trai, precum și dezorganizarea socială, care lasă copiii și adolescenții fără repere clare sau modele pozitive. Astfel de condiții creează un cadru favorabil dezvoltării unor comportamente predelinvente – acele manifestări care, deși poate nu încalcă încă legea, indică o predispoziție clară spre comiterea de infracțiuni.

În acest sens, importanța familiei devine esențială și nu poate fi neglijată. Familia reprezintă primul spațiu în care copilul învață ce înseamnă binele și răul, în care se construiesc valorile morale și în care se dezvoltă capacitatea de a se adapta la normele sociale. Când acest mediu este instabil, abuziv sau absent, copilul rămâne fără susținerea necesară pentru a face față presiunilor și tentațiilor exterioare, devenind vulnerabil în fața unor influențe negative. Fără ghidaj parental, limite clare și susținere emoțională, copiii pot ajunge cu ușurință să se identifice cu grupuri deviante, adoptând comportamente antisociale care, în timp, pot evolua spre delincvență și infracționalitate [7, p.24].

În acest context, familia apare ca element-cheie în vederea prevenirii comportamentului delinvent. Ea este prima formă de organizare socială cu care copilul intră în contact și de unde își extrage valorile, normele, regulile de conviețuire, dar și sentimentul de siguranță și încredere în sine. O familie stabilă, afectuoasă, responsabilă și atentă la nevoile emoționale și cognitive ale copilului va funcționa ca un scut împotriva devianței, formând un individ capabil să reziste în fața diferitelor tentații distructive și să gestioneze presiuni sociale de tot felul.

Pe de altă parte, atunci când familia este absentă – fizic sau emoțional –, copilul rămâne expus unor influențe externe, în special celor negative, pentru că nevoia de apartenență este una fundamentală. Lipsa unei structuri familiale sănătoase face ca anturajul să devină singura sursă de validare și model comportamental. Iar dacă acest anturaj este deviant, comportamentul copilului va reflecta exact acel model, în lipsa unor filtre morale bine conturate.

De aici reiese cât de importantă este construirea, sprijinirea și consolidarea rolului familiei în procesul educațional și socializator. O societate care nu investește în familie – ca

this environment is unstable, abusive, or absent, the child lacks the necessary support to face external pressures and temptations, becoming vulnerable to negative influences. Without parental guidance, clear limits, and emotional support, children can easily identify with deviant groups, adopting antisocial behaviors that can evolve into delinquency and criminality over time [7, p.24].

In this context, the family appears as a key element in preventing delinquent behavior. It is the first social organization the child comes into contact with and from which they derive values, norms, rules of coexistence, as well as a sense of safety and self-confidence. A stable, loving, responsible family attentive to the child's emotional and cognitive needs functions as a shield against deviance, shaping an individual capable of resisting destructive temptations and managing social pressures.

On the other hand, when the family is absent—physically or emotionally—the child remains exposed to external influences, especially negative ones, because the need for belonging is fundamental. The absence of a healthy family structure makes the peer group the only source of validation and behavioral model. If this peer group is deviant, the child's behavior will reflect that model, lacking well-developed moral filters.

This highlights the importance of building, supporting, and strengthening the role of the family in the educational and socialization process. A society that does not invest in the family—as a formative, affective, and value-based space—will pay a high price later in the form of juvenile crime, marginalization, and failure to integrate future adults into civic life [1, p.65].

Thus, juvenile delinquent behavior is, in many cases, an indirect effect of family and social failure. Only by strengthening the family's role and supporting it in education and socialization can the necessary conditions be created to prevent behavioral deviations and form responsible, balanced, and socially integrated adults.

From all the above, it becomes clear that the family is the foundational pillar in preventing and combating juvenile delinquent behav-



spațiu formativ, afectiv și valoric –, va plăti costuri ridicate mai târziu, sub forma criminalității juvenile, a marginalizării și a eșecului de a integra viitori adulți în viața civică [1, p.65].

Așadar, comportamentul delincvent al copilului este, în multe cazuri, un efect indirect al eșecului familial și social. Doar prin consolidarea rolului familiei, prin sprijinirea ei în procesul de educație și socializare, se pot crea condiții necesare pentru prevenirea devierilor comportamentale și pentru formarea unor adulți responsabili, echilibrați și integrați în societate.

În urma celor evidențiate anterior, devine clar faptul că familia reprezintă pilonul de bază pentru prevenirea și combaterea comportamentului delincvent al copilului, fiind mediul primar de formare a personalității, al interiorizării normelor sociale și al dezvoltării emoționale armonioase. Această instituție fundamentală nu oferă doar protecție fizică și sprijin material, ci și joacă un rol profund în conturarea conștiinței morale și sociale a copilului.

În sânul familiei, copilul deprinde primele noțiuni despre ce este bine și ce este rău, învață să relaționeze cu ceilalți, să comunice, să respecte reguli și să își gestioneze emoțiile. Tot în familie, el are nevoie de afecțiune, de susținere și de validare – elemente esențiale pentru echilibrul psihologic și formarea unei identități solide. Atunci când familia este prezentă, implicată și stabilă, copilul are o busolă morală internă care îl ajută să navigheze în fața tentațiilor sociale și a presiunilor negative din exterior.

Pe de altă parte, atunci când familia este disfuncțională – afectată de violență, abuz, neglijență, alcoolism, sărăcie extremă sau migrație parentală –, copilul nu doar că nu primește sprijinul necesar, dar este adesea expus unor traume care îl destabilizează emoțional. În astfel de contexte, riscul de deviere comportamentală crește semnificativ [12, p.351].

În acest sens, copiii care suferă de abandon emoțional sau fizic se află într-o situație vulnerabilă, în care nevoia de apartenență și acceptare devine extrem de importantă. În lipsa unui sprijin familial stabil, aceștia pot căuta refugiu în grupuri sau medii care promovează valori contrare normelor sociale, cum ar fi nonconformismul, disprețul față de autoritate sau chiar comportamente ilegale. În aceste con-

ior, being the primary environment for personality formation, internalization of social norms, and harmonious emotional development. This fundamental institution provides not only physical protection and material support but also plays a profound role in shaping the child's moral and social conscience.

Within the family, the child learns the first notions of right and wrong, how to relate to others, communicate, respect rules, and manage emotions. The family is also where the child needs affection, support, and validation—essential elements for psychological balance and the formation of a solid identity. When the family is present, involved, and stable, the child has an internal moral compass that helps navigate social temptations and external negative pressures.

Conversely, when the family is dysfunctional—affected by violence, abuse, neglect, alcoholism, extreme poverty, or parental migration—the child not only lacks necessary support but is often exposed to traumas that destabilize them emotionally. In such contexts, the risk of behavioral deviation significantly increases [12, p.351].

Children suffering from emotional or physical abandonment find themselves in a vulnerable situation, where the need for belonging and acceptance becomes critical. Without stable family support, they may seek refuge in groups or environments that promote values contrary to social norms, such as nonconformity, disrespect for authority, or even illegal behaviors. In these cases, group influence can become decisive in identity formation, and the desire for acceptance may push them to adopt behaviors that would otherwise be rejected by most around them.

Therefore, the family has a dual function in preventing juvenile delinquency: one of formation and education, and another of protection and support. It can correct early deviant behaviors, provide the child with emotional resources to cope with life's difficulties, and intervene timely to redirect risky trajectories. Moreover, parents and the entire family play a crucial role in supervising the child, shaping attitudes, and transmitting healthy values such

texte, influența grupului poate deveni un factor decisiv pentru formarea identității lor, iar dorința de a fi acceptați îi poate determina să adopte comportamente care altfel ar fi respinse de majoritatea celor din jur.

Familia, prin urmare, are o funcție dublă la prevenirea delincvenței juvenile: una de formare și educare, și alta de protecție și sprijin. Ea poate corecta comportamentele deviate incipiente oferă copilului resursele emoționale pentru a face față dificultăților vieții, intervenind la timp pentru a redirecționa traiectoria riscantă. În plus, părinții și familia joacă un rol crucial în supravegherea copilului, modelarea atitudinilor și transmiterea unor valori sănătoase, precum respectul, empatia, responsabilitatea și disciplina.

În concluzie, nu poate exista o strategie eficientă de prevenire a comportamentului delincent fără implicarea activă a familiei. Statul și instituțiile specializate trebuie să sprijine familiile vulnerabile, să investească în educația parentală și să consolideze rețeaua de suport comunitar, tocmai pentru a întări această celulă esențială a societății [17, p.55]. Doar astfel se poate crea un mediu sigur, predictibil și afectiv în care copilul să crească echilibrat, capabil să devină un adult integrat și responsabil. Familia, în esența sa, nu este doar locul unde copilul este născut, ci și spațiul în care învață să trăiască în armonie cu sine și cu ceilalți.

Prin urmare, rolul familiei în prevenirea delincvenței juvenile este unul fundamental și de neînlocuit, întrucât reprezintă primul cadru social în care copilul își formează valorile, comportamentele și identitatea personală. O familie echilibrată, afectuoasă și responsabilă oferă nu doar protecție fizică, ci și sprijin emoțional, ghidaj moral și modele de conduită sănătoase, contribuind astfel decisiv la dezvoltarea armonioasă a copilului. În contrast, lipsa implicării parentale, dezorganizarea familială sau absența unei relații afective autentice pot favoriza apariția comportamentelor deviate, alimentând riscul ca minorul să fie atras de medii infracționale sau de grupuri antisociale.

Prevenirea delincvenței juvenile trebuie să înceapă în familie, iar sprijinirea acesteia din partea comunității și a instituțiilor statului devine o prioritate socială. Educația parentală, intervenția timpurie, serviciile de asistență

as respect, empathy, responsibility, and discipline.

In conclusion, there can be no effective strategy to prevent delinquent behavior without active family involvement. The state and specialized institutions must support vulnerable families, invest in parental education, and strengthen the community support network to reinforce this essential unit of society [17, p.55]. Only thus can a safe, predictable, and affective environment be created where the child can grow balanced and become an integrated and responsible adult. The family, in essence, is not just the place where the child is born but also the space where they learn to live in harmony with themselves and others.

Therefore, the family's role in preventing juvenile delinquency is fundamental and irreplaceable, as the family represents the first social framework in which the child forms values, behaviors, and personal identity. A balanced, affectionate, and responsible family offers not only physical protection but also emotional support, moral guidance, and healthy behavioral models, decisively contributing to the child's harmonious development. In contrast, lack of parental involvement, family disorganization, or absence of an authentic affective relationship can foster deviant behaviors, increasing the risk of the minor being drawn into criminal environments or antisocial groups.

Preventing juvenile delinquency must begin within the family, and supporting families through community and state institutions becomes a social priority. Parental education, early intervention, social assistance services, and child protection policies are essential tools and mechanisms in consolidating the family's role as a pillar of stability, formation, and prevention.

Thus, a society that invests in supporting and educating families directly contributes to reducing the risk of juvenile delinquency and forming a healthy, responsible, and well-integrated generation.

CONCLUSION

Preventing the institutionalization of



socială și politicile de protecție a copilului sunt instrumente și/ sau mecanisme esențiale în vederea consolidării rolului familiei ca pilon de stabilitate, formare și prevenție. Așadar, o societate care investește în susținerea și educarea familiilor contribuie, în mod direct, la reducerea riscului de delincvență juvenilă și la formarea unei generații sănătoase, responsabile și bine integrate.

CONCLUZII

Prevenirea fenomenului de instituționalizare a copiilor este o provocare majoră ce necesită o abordare multidimensională. Într-adevăr, prevenirea acestui fenomen ar trebui să se axeze pe identificarea și intervenția asupra cauzelor fundamentale care conduc la instituționalizarea copiilor. Prin urmare, este esențial să se adopte o serie de măsuri și strategii care nu doar să sprijine copiii aflați în dificultate, dar și să consolideze familia și comunitatea, astfel încât să se creeze un mediu sănătos și stabil pentru dezvoltarea copilului.

Printre măsurile propuse, restructurarea modelului actual de instituționalizare este primordială, având în vedere că instituțiile de tip rezidențial nu oferă întotdeauna cadrul optim pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Un model mai adaptat ar putea include integrarea copiilor într-un mediu familial sau comunitar, unde aceștia pot beneficia de o educație mai personalizată și de sprijinul direct al celor din jur.

De asemenea, formarea și dezvoltarea continuă a personalului care lucrează cu copiii aflați în dificultate este esențială. Acești profesioniști trebuie să dispună de cunoștințele și abilitățile necesare pentru a răspunde nevoilor psihosociale și educaționale ale copiilor, asigurându-le nu doar supraviețuirea, dar și dezvoltarea sănătoasă. Implicarea autorităților locale în crearea unor servicii alternative de îngrijire și educație este de asemenea o soluție viabilă. Prin dezvoltarea unor servicii comunitare, cum ar fi centrele de zi sau asistența familială, copiii pot rămâne în mediul lor familiar, având totodată acces la educație și sprijin profesional și evitând efectele negative ale instituționalizării.

Schimbarea atitudinii și mentalității societății față de copiii aflați în dificultate este un pas

children is a major challenge that requires a multidimensional approach. Indeed, the prevention of this phenomenon should focus on identifying and addressing the root causes that lead to the institutionalization of children. Therefore, it is essential to adopt a series of measures and strategies that not only support children in difficulty but also strengthen the family and community, thus creating a healthy and stable environment for the child's development.

Among the proposed measures, restructuring the current model of institutionalization is paramount, given that residential institutions do not always provide the optimal framework for the harmonious development of the child. A more adapted model could include integrating children into a family or community environment where they can benefit from more personalized education and direct support from those around them.

Moreover, the continuous training and professional development of staff working with children in difficulty is essential. These professionals must have the necessary knowledge and skills to meet the psychosocial and educational needs of children, ensuring not only their survival but also their healthy development. The involvement of local authorities in creating alternative care and education services is also a viable solution. Through the development of community services such as day centers or family assistance, children can remain in their familiar environment while having access to education and professional support, thus avoiding the negative effects of institutionalization.

Changing society's attitude and mentality towards children in difficulty is an important step in combating their stigmatization and marginalization. A society that understands and supports children in difficulty is better able to integrate them and ensure a balanced and respectful life. The implementation of social protection measures for the family is a necessity, as supporting the family can prevent risk situations that lead to the separation of children from their parents. Assistance programs for families, including psychological, fi-

important pentru combaterea stigmatizării și marginalizării acestora. O societate care înțelege și susține copiii aflați în dificultate este mai capabilă să îi integreze și să le asigure o viață echilibrată și respectuoasă. Implementarea unor măsuri de protecție socială a familiei este o necesitate, deoarece sprijinirea acesteia poate preveni situațiile de risc care duc la separarea copiilor de părinți. Programele de asistență pentru familie, care includ suport psihologic, financiar și educativ, sunt esențiale pentru menținerea unui mediu stabil și protejat.

În plus, dezvoltarea unei asistențe medicale și psihopedagogice adecvate pentru copiii aflați în dificultate va contribui semnificativ la prevenirea instituționalizării acestora. Abordarea holistică a nevoilor lor de sănătate fizică și emoțională va crea premisele unei dezvoltări echilibrate și integrate.

Astfel, prevenirea instituționalizării nu trebuie privită doar ca o problemă a protecției copilului, ci și ca o oportunitate de a construi un sistem de sprijin complet pentru copii și familii, în care fiecare individ să poată beneficia de resursele necesare pentru o viață mai bună. Prin urmare, la etapa actuală se impune intervenția tuturor factorilor responsabili de îngrijirea și educarea copiilor aflați în dificultate, în scopul perfecționării cadrului legislativ, juridic și de protecție socială, reevaluării modului de organizare și de funcționare a sistemului instituțional, creării și dezvoltării serviciilor de alternativă. Pornind de la multitudinea factorilor ce condiționează instituționalizarea, prevenirea acestui fenomen ar fi eficientă prin intervenția activă asupra cauzelor instituționalizării. Astfel, se propune:

- restructurarea modelului actual de instituționalizare a copilului;
- elaborarea unor programe pentru formarea și dezvoltarea profesională a personalului implicat în educarea, recuperarea și integrarea copiilor aflați în dificultate;
- implicarea autorităților locale în crearea de servicii alternative de îngrijire, educație și recuperare a copiilor aflați în dificultate;
- schimbarea atitudinii și mentalității societății cu privire la copiii aflați în dificultate;
- implementarea unor măsuri de protecție socială a familiei;
- dezvoltarea asistenței medicale și psihopedagogice a copiilor aflați în dificultate.

financial, and educational support, are essential for maintaining a stable and protected environment for children.

Additionally, the development of adequate medical and psycho-pedagogical assistance for children in difficulty will significantly contribute to preventing their institutionalization. A holistic approach to their physical and emotional health needs will create the premises for balanced and integrated development.

Thus, the prevention of institutionalization should not be viewed solely as a child protection issue but also as an opportunity to build a comprehensive support system for children and families, where each individual can benefit from the necessary resources for a better life.

Therefore, at the current stage, it is imperative to involve all responsible actors in the care and education of children in difficulty, with the aim of improving the legislative, legal, and social protection framework, reassessing the organization and functioning of the institutional system, and creating and developing alternative services. Considering the multitude of factors that condition institutionalization, preventing this phenomenon would be effective through active intervention on the causes of institutionalization. Thus, it is proposed to:

- Restructure the current model of child institutionalization;
- Develop programs for the training and professional development of personnel involved in the education, rehabilitation, and integration of children in difficulty;
- Involve local authorities in creating alternative care, education, and rehabilitation services for children in difficulty;
- Change society's attitude and mentality towards children in difficulty;
- Implement social protection measures for families;
- Develop medical and psycho-pedagogical assistance for children in difficulty.



REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

BIBLIOGRAPHICAL REFERENCES

1. Beșliu N., Haraz S., Popovici M. ș.a. Copiii în conflict cu legea – neglijați sau uitați: studiu privind situația copiilor în conflict cu legea aflați sub vârsta răspunderii penale, Chișinău, 2011, 75 p.
2. Bolboceanu A. Suflete instituționalizate, Revista Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională, numărul 2(24), Chișinău, 2004, pag. 53-54.
3. Bolboceanu A. Comunicare cu adultul și dezvoltare cognitivă: aspecte etative, Chișinău, Institutul de Științe ale Educației, 2002, 118 p.
4. Bucun N., Chiperi N. Influența social psihologică a mediului instituționalizat asupra dezvoltării psihice a elevilor cu nevoi speciale, Univers Pedagogic, numărul 2, Chișinău 2011, pag. 45-52.
5. Cum putem preveni separarea copilului de părinți, Ghid pentru profesioniști, disponibil pe: <https://www.unicef.org/moldova/media/2901/file/Booklet%20Profesioni%C8%99ti%20.pdf> (accesat la 08.07.2025).
6. Ețco C., Șișcanu D., Rusu L., Doroș A., Co-dreanu T. Suportul medico-social în prevenirea abandonului infantil la etapa perinatală, „Buletin de Perinatologie” nr. 3-4, 2004, Chișinău, p.132.
7. Foca L. Ghid de prevenire a delincvenței juvenile, Chișinău, 2016, 39 p.
8. Galemba V. Rolul poliției în protecția și promovarea drepturilor copilului, Conferința „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, Chișinău 2021, pag. 317-321.
9. Grunewald K. Curs de pregătire pentru specialiștii și părinții care au în grijă persoane cu dizabilități, Chișinău, Editura Pontos, 2002, 98 p.
10. Hotărârea Guvernului RM Nr. 347 din 01-06-2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.
11. Macavei E. Familia și Casa de copii. București, Editura Litera, 2002, 258 p.
12. Malanciuc I. Rolul familiei în creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale Numărul 5(19), Chișinău 2008, pag. 350-353.
13. Neacșu I., Negovan V. Copiii și mediile socioeducaționale vulnerabile. București, Editura Universitară, 2008, 62 p.
14. Popovici D. Orientări teoretice și practice în educația integrală. Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2007, 353 p.
15. Raport cu privire la copiii aflați în situație de risc și copiii separați în anul 2023 realizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale al RM, Chișinău 2024, disponibil pe: <https://social.gov.md/wp-content/uploads/2025/04/Raportul-statistic-anual-nr.-103-%E2%80%93-%D0%A1opii-aflati-in-situatie-de-risc-si-copii-separati-de-parinti-pentru-anul-2024.pdf> (accesat la 08.07.2025).
16. Rotari O. Delincvența juvenilă: Probleme și căi de soluționare. Chișinău, 2010, 204 p.
17. Savca L. Rolul familiei în evoluția la copil a comportamentului opozant, Psihologie, revista științifico-practică Numărul 1, Chișinău 2012, pag. 52-59.
18. Vulpeanu I. Abandonul maternal în unitățile medicale, Revista de cercetare și intervenție socială, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, vol. 5.2004, pag. 591-601.
19. Григорьева И.А., Келасев В.Н. Теория и практика социальной работы. - Санкт-Петербург: СПУ, 2004, 354 с.